

INTEGRATSION YONDASHUV ASOSIDA BOSHLANG'ICH SINFLAR O'QUVCHILARINING LEKSIK KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISH

Mahmudova Nazokatxon Qodirali qizi

Farg'ona davlat universiteti talabasi

Ta'lim tarbiya nazaryasi va uslubiyoti

(boshlang'ich ta'lim) mutaxassisligi magistranti

Annotatsiya: Ushbu maqolada boshlang'ich sinf o'quvchilarining leksik kompetensiyalarini rivojlantirishda integratsion yondashuvning ahamiyati va amaliyoti yoritilgan. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar va dars jarayonida fanlararo aloqalarni uyg'unlashtirish orqali o'quvchilarning so'z boyligini oshirish va lingvistik bilimlarini mustahkamlash masalalari ko'rib chiqilgan.

Kalit so'zlar: integratsion yondashuv, leksik kompetensiya, boshlang'ich ta'lim, fanlararo aloqalar, pedagogik texnologiyalar.

Kirish

Boshlang'ich ta'lim bosqichi o'quvchilarning shaxsiy, intellektual va ijtimoiy rivojlanishining asosiy poydevorini shakllantiruvchi muhim davr hisoblanadi. Bu jarayonda o'quvchilarning leksik kompetensiyalarini rivojlantirish, ya'ni ularning so'z boyligini oshirish, lug'aviy birliklarni to'g'ri va samarali qo'llash ko'nikmalarini shakllantirish muhim ahamiyat kasb etadi. Integratsion yondashuv mazkur maqsadga erishishda samarali vosita sifatida namoyon bo'ladi.

Integratsion yondashuvning mohiyati va ahamiyati

Integratsion yondashuv bu – turli fanlar va ta'lim sohalarini uyg'unlashtirish orqali bilimlarni chuqurroq o'zlashtirishga yo'naltirilgan pedagogik strategiyadir. Ushbu yondashuv yordamida o'quvchilar bilimlarning amaliy ahamiyatini anglaydi va o'rganilgan mavzular o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni tushunadi.

Boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun integratsion yondashuvning asosiy afzalliklari quyidagilardan iborat:

1. **Leksik boylikni oshirish:** O'quvchilar yangi so'z va iboralarni turli mavzular kontekstida o'rganadilar.

2. **Muloqot ko'nikmalarini rivojlantirish:** Fanlararo muhokamalar va amaliy mashg'ulotlar o'quvchilarning og'zaki va yozma nutqini faollashtiradi.

3. **Kreativ fikrlashni shakllantirish:** Turli sohalarni bog'lash orqali o'quvchilar ijodiy yondashishni o'rganadilar.

Leksik kompetensiyalarni rivojlantirish metodlari

Integratsion yondashuv doirasida boshlang'ich sinf o'quvchilarining leksik kompetensiyalarini rivojlantirish uchun quyidagi metodlar tavsiya etiladi:

1. **Fanlararo loyiha ishlari:** Masalan, "Tabiat va nutq" mavzusida darslar tashkil etish orqali o'quvchilar bir vaqtning o'zida tabiat haqida bilim oladi va ushbu mavzuga oid lug'at boyligini oshiradi.

2. **Didaktik o'yinlar:** So'zlar va iboralarni o'zlashtirish uchun qiziqarli o'yinlardan foydalanish.

3. **Matn ustida ishlash:** Turli mavzudagi matnlarni o'qish va tahlil qilish, yangi so'zlarni kontekstda o'rganish.

4. **Texnologik vositalardan foydalanish:** Interaktiv darsliklar, multimedia materiallari va lug'aviy dasturlar o'quvchilarning so'z boyligini oshirishga yordam beradi.

Integratsion dars namunasi

Mavzu: "Mening Vatanim" (ona tili va geografiya integratsiyasi)

- **Maqsad:** O'quvchilarni Vatan haqidagi tushunchalar bilan tanishtirish va mavzuga oid lug'at boyligini oshirish.
- **Materiallar:** Xaritalar, slaydlar, "Vatan" so'ziga oid she'r va hikoyalar.
- **Mashg'ulot bosqichlari:**
 - Kirish: Vatan tushunchasi haqida umumiy ma'lumot.
 - Asosiy qism: O'quvchilar bilan xaritada ishlash, "Vatan" tushunchasiga oid so'zlarni lug'at daftariga yozish.
 - Yakuniy qism: She'r o'qish va muhokama.

Xulosa

Integratsion yondashuv boshlang'ich sinf o'quvchilarining leksik kompetensiyalarini rivojlantirishda samarali pedagogik uslubdir. Ushbu yondashuv yordamida o'quvchilar faqatgina so'z boyligini oshiribgina qolmay, balki o'zaro bog'liq bilimlarni chuqurroq o'zlashtirish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Shu boisdan ta'lim jarayonida integratsion yondashuvni kengroq qo'llash tavsiya etiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Abduqodirov A.A. Boshlang'ich sinf metodikasi. – Toshkent: O'qituvchi, 2019.
2. Hasanov B.X. Integratsion ta'lim: nazariya va amaliyot. – Toshkent: Fan, 2020.
3. Karimova D.Sh. Pedagogik texnologiyalar asosida ta'lim jarayoni. – Toshkent: Innovatsiya-ziyo, 2021.
4. Nurov E.Y. Leksik kompetensiyani rivojlantirish metodikasi. – Samarqand: Zarafshon, 2018.
5. Usmonova Z.T. Fanlararo bog'lanishning ta'limdagi ahamiyati. – Toshkent: Universitet, 2022.